

Huvudman

Kristianstad kommun
kommun@kristianstad.se

Ärendet

Tematisk tillsyn av beslut om betyg och betygskatalog i årskurs 9 vid grundskolan Rönnowskolan H2 i Kristianstad kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Kristianstad kommun att senast den **fredag den 9 augusti 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande beslut om betyg och förandet av betygskatalog. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Kristianstad kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Kristianstad kommun ska vidta följande åtgärder

Beslut om betyg och betygskatalog

1. Se till att beslut om betyg, när undervisningen bedrivs av en eller flera lärare som inte är legitimerade, fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. Det oavsagda gäller inte om kompletterande bestämmelser i skolförordningen är tillämpliga. (3 kap. 16 § skollagen och 6 kap. 3-6 §§ skolförordningen)

2. Se till att beslut om betyg dokumenteras i en betygskatalog i enlighet med författningarnas krav. Det innebär att den eller de lärare som har beslutat om ett betyg ska datera uppgiften om betyg i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt. (6 kap. 10 § skolförordningen samt 7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [2011:123])
3. Se till att det av betygskatalogen framgår ifall ett betyg har beslutats efter provning, om ett betyg har rättats eller ändrats samt när detta har gjorts. Såväl det gamla som det nya betyget ska framgå och den eller de som har beslutat om nytt betyg efter provning, rättelse eller ändring ska datera och signera uppgiften i betygskatalogen. (9 och 15 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [2011:123])

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:3167) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under vårterminen 2024 en tematisk tillsyn för att kontrollera om verksamheten vid de skolor som ingår i tillsynen uppfyller författningarnas krav avseende beslut om betyg, dokumentation av betyg och utformning av betygskatalog avseende årskurs 9. Rönnowskolan H2 i Kristianstad kommun ingår i den tematiska tillsynen.

Tillsynen har genomförts genom besök på skolenheten den 17 april 2024. Som en del av tillsynen har även en intervju med rektorn genomförts och dokumentation granskats, bl.a. betygskatalog och en förteckning över undervisande personal. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Föreläggande

Beslut om betyg och betygskatalog i årskurs 9

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av en förteckning över den personal som undervisade eleverna i årskurs 9 och betygskatalog från höstterminen 2023 avseende dessa elever. Av förteckningen över undervisande personal framgår att 27 av 34 lärare har lärarlegitimation. Betygskatalogen förs på papper och består av en sida med en tabell där elevernas namn och personnummer framgår samt elevernas samtliga betyg och meritvärde. Nedanför tabellen har betygssättande lärare klass- och ämnesvis signerat betygen med sina initialer. Därtill finns även en kolumn benämnd *Anteckningar*. På de ställen i betygskatalogen där ett betyg strukits med ett diagonalt streck står i kolumnen *Anteckningar* vilket ämne det gäller, det överstrukna betyget och ett annat betyg alternativt ämne och endast ett annat betyg. I vissa fall med lärares initialer och i andra fall utan lärares initialer. Under tabellen finns information om vilken klass och termin betygskatalogen avser samt information om huvudman, skolenheten, skolenhetskod och lägeskommun. Det framgår att betygsdatum är den 18 december 2023.

På ett separat blad finns en översikt över vilka lärare som är betygssättande i respektive ämne med deras namnunderskrifter. Vidare finns på bladet information om klass, termin, skolenhet, skolenhetskod, huvudman och lägeskommun. Bladet är daterat den 18 december 2023.

Av betygskatalogen framgår vidare att lärare i modersmål signerat betygskatalogen ämnesvis på separat blad. På dessa blad finns elevens namn, personnummer klass samt betyg. Vidare finns information om skolenhet, huvudman, skolenhetskod, termin samt förklaringar till förkortningar och till andra tecken. Dessa blad är signerade och daterade den 14 eller den 15 december 2023 och datum för utfärdande är den 22 december 2023.

Av lärarförteckningen framgår att en lärare som undervisar i spanska och en lärare som undervisar i biologi, fysik och kemi saknar lärarlegitimation. Vidare framgår att fem lärare i modersmål saknar lärarlegitimation. Av betygskatalogen framgår att läraren som undervisar i spanska och läraren som undervisar i biologi, fysik och kemi ensamma skrivit under betygskatalogen. På fråga från Skolinspektionen vad det beror på att dessa lärare ensamma beslutat om betyg uppger rektorn att lärare som saknar legitimation ensamt skrivit under betygen i betygskatalogen men att de arbetar tillsammans med legitimerade lärare med både planering och bedömning och att en av lärarna är under utbildning. Lärare i modersmål som saknar lärarlegitimation har signerat betygskatalogen tillsammans med legitimerad lärare.

Av betygskatalogen framgår vidare att det saknas lärarsignatur i engelska och svenska för en klass. Rektorn uppger att undervisande lärare har beslutat om betygen men att läraren, på grund av sjukdom, inte har haft möjlighet att signera betygskatalogen.

Av betygs katalogen framgår vidare att betyg signeras av flera lärare. På flera blad i betygs katalogen för flera klasser och ämnen har två eller fler lärare signerat samma betyg. På fråga från Skolinspektionen varför två lärare signerar betygen i t ex hem- och konsumentkunskap och i svenska uppger rektorn att i hem- och konsumentkunskap beror det på att klassen undervisats i halvklass av två olika lärare. I svenska beror två lärarsignaturer på att vissa elever undervisats av en lärare medan andra elever i klassen haft svenska med annan lärare i särskild undervisningsgrupp.

Av betygs katalogen framgår även att lärare gjort ändringar eller rättelser av betyg. Exempelvis är ett betyg (D) i matematik överstruket för hand med penna och ersatt med betyget C. I kolumnen *Anteckningar* står att D är lika med C och lärares initialer. Vid andra betyg saknas lärares initialer i kolumnen *Anteckningar*. Det finns ingen notering om orsaken till överstrykningarna. På fråga från Skolinspektionen om det rör sig om rättelser eller ändringar säger rektorn att det kan vara både och. Rektorn uppger att det förekommer att lärare råkat skriva fel betyg och att det händer att lärare får ytterligare underlag från eleverna efter att betygen skrivits in i systemet då terminen ännu pågår och att lärare därför kan ändrat redan inskrivna betyg.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska sättas i grundskolans ämnen i slutet av varje termin från och med årskurs 6 i de ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen (10 kap. 15 § första stycket skollagen). Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i ett ämne på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas i ämnet (10 kap 18 § skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen). I 6 kap. 3-6 §§ skolförordningen finns kompletterande bestämmelser om vem som ska besluta om betyg.

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygs katalog. Rektorn ansvarar för att betygs katalogen förs (6 kap. 10 § skolförordningen).

Enligt Skolverkets föreskrifter om betygs katalog (SKOLFS 2011:123) ska betygs katalogen utformas så att den skyddas mot förlust och olovlig ändring samt så att dokumentets äkthet över tiden kan säkerställas (3 §). Skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygs katalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg (4 §). Betygs katalogen ska föras löpande. Betygs katalogen får föras på papper eller

elektroniskt (5 §). Beslut om betyg ska föras in i betygskatalogen dels i slutet av varje termin då betyg ska beslutas, dels i anslutning till att ett ämne har avslutats (6 §). Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt (7 §). En betygskatalog i grundskolan ska innehålla ämnets namn och elevens betyg i respektive ämne. Ett betyg efter provning ska framgå av betygskatalogen. Om eleven har ett betyg i ämnet sedan tidigare ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Beslut om att inte sätta betyg ska enligt 6 kap. 19 § skolförordningen (2011:185) i grundskolan markeras med ett horisontellt streck (9 §). Siffran 3 ska anges när ett ämne inte lästs på grund av anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 § skollagen (2010:800) eller anpassad timplan enligt 3 kap. 12 h § skollagen (11 §). Rättelser och ändringar av betyg ska anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad (15 §).

Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt. (3 kap. 19 § skollagen).

Finner den eller de som har fattat ett beslut om betyg finna att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks. Ändringen ska göras av rektorn om den som har fattat det ursprungliga beslutet inte längre är anställd av huvudmannen eller är förhindrad på grund av något annat liknande skäl, det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och någon eller några av dem inte längre är anställda av huvudmannen eller är förhindrade på grund av något annat liknande skäl, eller det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och dessa inte kan enas. (3 kap. 20 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Kristianstad kommuns verksamhet vid Rönnowskolan H2 inte uppfyller författningarnas krav avseende beslut om betyg och förande av betygskatalog. Skolinspektionen bedömer att det är en brist att lärare som saknar legitimation ensamma signerar betygskatalogen. Av utredningen framgår visserligen att olegitimerade lärare samverkar med legitimerade lärare kring bedömning och betygssättning men att det är den undervisande olegitimerade läraren som signerat betygskatalogen.

Vidare bedömer Skolinspektionen att det är en brist att inte varje betyg har en signatur. Då varje betyg är ett beslut ska det vid varje betyg finnas en egenhändig signatur med datering. Av utredningen framgår att lärarna har signerat betygskatalogen på ett separat blad med en eller flera signaturer per ämne. Eftersom lärarnas signaturer finns på ett separat blad föreligger risk för att bladet

med elevernas betyg kan bytas ut eller ändras utan att bladet med betygsättande lärares signatur ändras. Det framgår även att enstaka signaturer saknas i betygs katalogen. Vidare är det oklart i de fall då fler än en lärare signerat betygs katalogen i ett ämne vem som har beslutat om betyg för respektive elev. Det är av rättssäkerhetsskäl av stor vikt att dokumentation av beslut om betyg sker i enlighet med gällande föreskrifter.

Skolinspektionen bedömer också att det är en brist att det inte framgår om ett betyg har ändrats eller rättats, att det inte alltid finns en signering vid ändringar eller rättningar av betyg samt att det i samtliga fall saknas datering. Av utredningen framgår att lärare gjort ändringar eller rättelser av betyg genom att stryka ett inskrivet betyg och ersätta det med ett annat i kolumnen *Anteckningar*. Utredningen visar att det saknas notering om orsaken till överstrykningar samt lärares signatur och datering. Enligt gällande föreskrifter kan endast rektorn rätta ett betyg medan det i första hand är den som fattat beslut om ett betyg som har rätt att ändra betyget samt att en ändring av betyg på grund av nya omständigheter inte får innebära att ett betyg sänks. Det är därför viktigt att det av betygs katalogen framgår om ett betyg har rättats eller ändrats.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Kristianstad kommuns verksamhet vid Rönnowskolan H2 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller beslut om betyg och utformning av betygs katalog. Det finns därför skäl att förelägga Kristianstad kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslutet har fattats av Carolin Levinsson.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Hilda Sjöberg medverkat.